

Examenul național de bacalaureat 2025

**Proba E. d)
Sociologie**

Varianta 1

Profilul umanist din filiera teoretică

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

СУБЈЕКАТ I

(30 бодова)

За сваки од доле наведених захтева, напишите, на испитном папиру само одговарајућу цифру и упишите поред ње слово које одговара тачном одговору. Тачна је само једна варијанта одговора.

- Функцију социјализације деце, преко које се обезбеђују услови за усвајање и пренос социјалних вредности, доприносећи интегрисању у социјалном животу, врше је:
a. породица
b. политичке партије
c. група пријатеља
d. невладине организације
- Измене настале на нивоу верских организација које се односе на веру, морал, ритуале, представљају:
a. економску промену
b. социјалну зараженост
c. верску промену
d. опадање правног укључивања
- Одржавање власти, како би имао материјалне и симболичне предности, односно да би расподелио својим члановима је функција:
a. политичких партија
b. примарних социјалних група
c. предузетништва
d. невладиних организација
- Понашање путем којег су друге особе неправедно третиране, сматрајући их инфериорним, са бројним манама и недостацима, је:
a. правилно понашање
b. неформална едукација
c. социјални ред
d. дискриминација
- Незадовољства која се појављују у оквиру радних односа, углавном она везана за уговор у раду и о уговарању плата запослених, примери су:
a. одговарајућих понашања за социјални ред
b. неодговарајуће ситуације на радном месту
c. индустријални конфликти
d. етнички конфликти
- Примања неких личних користи или непримерних предности, незаконито, иморално, представља чин/дело:
a. корупције
b. сиромаштва
c. добровољног давања
d. приватизације
- Формирање повезаности према студијама, групи и институцијама, пренос научних информација из разних области, формирање личности и аутономије лица, представља улогу:
a. једночлане породице
b. школе
c. политичких партија
d. цркве
- Дужност за одбрану и заштиту културних и економских вредности које се проналазе на нивоу једне нације, како би се одржао социјални ред и остварила социјална контрола, припада:
a. традицији
b. држави
c. браку
d. предузетништву
- Женске организације, за одбрану права људи, еколошких, антирасистичких, родитељских организација, ученика или студената су:
a. зависне од политичке снаге
b. политичке партије
c. независне од политичке снаге
d. организације које намеравају да стекну профит

- 10.** Неприкладна морална понашања младих који нису пунолетни, као што су крађа или узнемиравање јавног мира, представљају:
- a.** дела без антисоцијалног карактера
 - b.** нормална понашања
 - c.** просоцијална понашања
 - d.** јувенилна делинквенција

СУБЈЕКАТ II

(30 бодова)

Даје се следећи текст:

Ако дефинишемо сиромаштво у апсолутним терминима – минимална потреба људи да би физички преживели – онда тачку од које почиње сиромаштво веома је лако указати. Искуство сиромаштва зависи и од тога колико имају људи у поређењу са другима из њиховог друштва и од културних вредности које дефинишу „добар живот“. У многим крајевима света, на пример, опремање домаћинства санитарним инсталацијама сагледано је као знак благостања, док у индустријским друштвима сматрано је нормалним, а њихов недостатак у једном домаћинству представља знак сиромаштва. Начин како дефинишемо сиромаштво значи веома много, нарочито у индустријским друштвима, где се релативно сиромаштво среће чешће него оно апсолутно.

- a.** Формулишите, у једној јединој реченици, главну идеју текста. **2 бода**
- b.** Наведите два социолошка концепта из текста. **2 бода**
- c.** Наведите смисао ова два социолошка концепта, наведена у подтачки **b.** **6 бодова**
- d.** Објасните, на приближно једној страници, специфичан начин на који интерагују социолошки концепти наведени у подтачки **b.** **8 бодова**
- e.** Саставите једну хипотезу о социолошком истраживању полазећи од датог текста. **6 бодова**
- f.** Образложите вашу тачку гледишта у вези са идејом према којој *девијанца/делинквенција је производ социјалне неједнакоправности и немилосрдног такмичења који тера дефаворизоване социјалне групе да усвоје неодговарајућа средства за преживљење.* **6 бодова**

СУБЈЕКАТ III

(30 бодова)

Одговорите на сваки од следећих захтева:

- 1.** Наведите значење појма *социолошки експеримент*. **3 бода**
- 2.** Наведите две карактеристике *узорка*. **6 бодова**
- 3.** Истакните једну постојаћу корелацију између појмова *референтни груп* и *политичка партија*, тако што ћете написати један кохерентан текст, од пола странице, у којем ћете користити смисао специфичан социологији. Бодовање се додељује за:
 - a.** употребу ова два појма у специфичном смислу социологије **2 бода**
 - b.** истицање тражене корелације **4 бода**
 - c.** кохерентност писаног текста **1 бод**
 - d.** уклапање у наведено ограничење простора **2 бода**
- 4.** Прикажите конкретним примером, чињеницу да *наше активности нису у потпуности одређене од поделе класа, бројни људи доказавши одређен степен социјалне мобилности.* **6 бодова**
- 5.** Образложите тврдњу попут које *извршење социјалне улоге зависи и од врсте друштва којем припада појединац.* **6 бодова**